

Sociaal en Cultureel Planbureau

ONDER EMBARGO TOT DINSDAG 30 JUNI 0:01 UUR

Door coronacrisis positiever over politiek en samenleving

Burgerperspectieven 2020|2

Den Haag, 30 juni 2020

- Grote impact van de coronacrisis op de publieke opinie en stemming
- Coronazorgen over kwetsbare groepen, economie en samenleving
- Positiever over politiek en samenleving ondanks economisch pessimisme
- Sterke stijging van politiek vertrouwen
- Opleidingsniveau maakt veel verschil in opvattingen, sekse weinig

Thema: hoe kan Nederland (nog) beter?

- Coronacrisis als waarschuwing en kans
- Collectief welzijn belangrijker dan individuele welvaart
- 'Samen' als leidraad

Dit zijn de belangrijkste uitkomsten van het tweede kwartaal van 2020 over het Continu Onderzoek Burgerperspectieven (COB). Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) besteedt hierin aandacht aan de stemming in Nederland en opvattingen over politieke en maatschappelijke kwesties.

Grote impact van de coronacrisis op de publieke opinie en stemming
Nooit eerder in de afgelopen 50 kwartalen vonden er zulke grote veranderingen plaats in de publieke stemming over de politiek, samenleving en economie dan tussen januari en april. De coronacrisis is daarbij allesbepalend.

Coronazorgen over kwetsbare groepen, economie en samenleving
Ook al was men voorzichtig optimistisch over de positievere cijfers over onder andere bezette ic-bedden, 'corona' was met afstand het meest gebruikte woord om de grootste maatschappelijke problemen te benoemen. Ruim de helft (54%) van de mensen maakt zich in april veel zorgen over het coronavirus, slechts 5% maakt zich helemaal geen zorgen. Ouderen en vrouwen maken zich vaker zorgen dan jongeren en mannen.

De zorgen over het coronavirus gaan over de gevolgen voor de volksgezondheid, met name onder kwetsbare groepen, voor de economie (o.a. voor zelfstandigen en ondernemers en stijgende werkloosheid) en voor de maatschappij, vooral over de vraag hoe lang dit gaat duren en hoe de 'anderhalvemetermaatschappij' er uit zal gaan zien. De coronacrisis brengt veel onzekerheid met zich mee: hoe zal het virus zich verder gaan ontwikkelen en wat zullen de gevolgen zijn voor de langere termijn?

Positiever over politiek en samenleving ondanks economisch pessimisme
De tevredenheid over de eigen financiële situatie en over de Nederlandse economie zijn in april groter dan in januari, maar de verwachtingen voor de economie zijn dramatisch verslechterd: 85% verwacht verslechtering (begin van

ONDER EMBARGO TOT DINSDAG 30 JUNI 2020 0:01 UUR

Bezoekadres
Bezoekenhouseweg 30
2594 AV Den Haag
Postbus 16164
2500 BD Den Haag

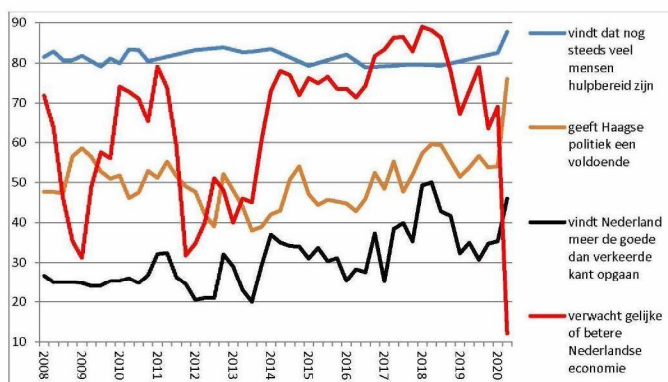
T [+31\(0\)70 320 1000](tel:+31703201000)
www.scp.nl

Inlichtingen bij
info@scp.nl
info@scp.nl
info@scp.nl [@scp.nl](mailto:info@scp.nl)

Josje den Ridder
jdenr@scp.nl
jdenr@scp.nl [@scp.nl](mailto:jdenr@scp.nl)

het jaar 29%). Financieel verwacht men ook vaker een verslechtering (21%, was 14%), maar de meerderheid verwacht voor zichzelf geen verandering (63%, was 62%). Tegenover het economisch pessimisme staat meer maatschappelijk optimisme. 47% vindt het met Nederland meer de goede dan de verkeerde kant op gaan (vorig kwartaal was dat 36%). Dat komt op verschillende manieren door corona: het ergste lijkt in april achter de rug, het beleid geeft vertrouwen, de reacties in de samenleving zijn bemoedigend en elders gaat het slechter.

Persbericht

Sterke stijging van politiek vertrouwen: drie kwart in plaats van de helft geeft de regering een voldoende

Het vertrouwen in maatschappelijke en politieke instituties is toegenomen. Het vertrouwen in zeven instituties ligt op het hoogste niveau in vijftig kwartalen. Het sterkst gestegen is het vertrouwen in de regering: 76% geeft haar in april een voldoende, in januari was dat 51%. Men geeft hogere cijfers vanwege de aanpak van de coronacrisis door de politiek. Dit past in het patroon van een tijdelijke toename van politieke steun bij grote bedreigingen ('rally around the flag'). Eind mei was het vertrouwen in de regering nog onverminderd groot.

Meer waardering voor het samenleven en vertrouwen in de medemens

Men is tevredener over de Nederlandse samenleving dan ooit sinds begin 2008 (rapportcijfer 6,9; vorig kwartaal 6,4). Meer waardering voor het samenleven wordt ontleend aan ervaringen van saamhorigheid, respect en solidariteit in de coronacrisis. Niet alleen is er meer steun voor het idee dat de meeste mensen wel te vertrouwen zijn (nu 69%, vorig kwartaal 63%), men is ook minder somber over hulpbereidheid en wederzijds respect, aandacht voor wie het minder heeft en het multiculturele samenleven. Dit kwartaal noteert men spontaan ook minder 'grootste problemen' en meer 'sterke punten' van Nederland.

Opleidingsniveau maakt veel verschil in opvattingen, sekse weinig

ONDER EMBARGO TOT DINSDAG 30 JUNI 2020 0:01 UUR

Sekse, leeftijd en opleidingsniveau zijn basiskenmerken waarop mensen vaak worden onderscheiden. Op een breed scala van politieke en maatschappelijke opvattingen, verschillen de helft van de bevolking met het laagste en de helft met het hoogste niveau van algemeen vormend onderwijs het sterkst van elkaar. De jongste en oudste helft van de bevolking verschillen minder van elkaar en mannen en vrouwen het minst. Op 39 kwesties verschillen hoger- en lageropgeleiden 31 keer van mening, ouderen en jongeren 22 keer en mannen en vrouwen 10 keer.

Persbericht

THEMA: HOE KAN HET (NOG) BETER IN NEDERLAND?

Coronacrisis als waarschuwing en kans

Mensen werden in april erg in beslag genomen door de actualiteit van corona, maar de onderbreking van het normale bestaan gaf hun ook reden en ruimte om na te denken over wat echt belangrijk is in het leven. De toekomst werd minder een kwestie van doorlopende verwachtingen en meer van hoop en uitdagingen. De coronacrisis werd wel gezien als wake-upcall, en crisismaatregelen en burgerinitiatieven als bewijs dat er meer verandering mogelijk is dan men dacht.

Collectief welzijn belangrijker dan individuele welvaart

Uit discussies over vier toekomstscenario's komt brede steun naar voren voor een sterkere gerichtheid op meer collectief welzijn in plaats van meer individuele welvaart. De rol van de overheid roept weinig discussie op. Juist de coronacrisis heeft laten zien dat een sterke overheid nodig kan zijn, zo vindt men. Er is wel veel discussie over de vraag of de overheid zich meer moet richten op de binnenlandse noden of meer moet bijdragen aan de internationale aanpak van wereldwijde problemen.

'Samen' als leidraad

Als mensen open gevraagd wordt naar hun wensen voor de toekomst van Nederland en de weg daarheen, dan is 'samen' het sleutelwoord. Bovenaan de verlanglijst staat een samenleving met gezamenlijkheid en verantwoordelijkheid, waarin mensen naar elkaar omkijken en respectvol met elkaar omgaan. Dat is niet nieuw, maar anders is nu wel de hoop die geput wordt uit voorbeelden van hulpvaardigheid en eensgezindheid in de crisis. Er is natuurlijk ook scepsis over de houdbaarheid van deze saamhorigheid, maar het idee overheerst dat mensen samen – én overheid en burgers samen – de goede weg kunnen inslaan. Andere veelgenoemde wensen voor de toekomst zijn een beter klimaat, een herkenbaar Nederland en afwezigheid van armoede en grote verschillen.

Het SCP doet sinds 2008 het COB voor het kabinet op verzoek van de Voorlichtingsraad. De enquête is dit kwartaal gehouden tussen 1 april en 4 mei. In april vonden er ook online groeps gesprekken plaats en waren er discussies in een online onderzoeksgemeenschap. In de kwartaalberichten komt ook ander opinieonderzoek aan bod. Dit kwartaal zijn de onderzoekers ⁽¹⁰⁾⁽²⁰⁾, Josje en Ridder, Pepijn van Houwelingen en Emily Miltenburg.

Na deze 50ste editie zal het volgende COB-bericht in december verschijnen. De ontwikkeling van de publieke opinie zal tussentijds aan bod komen in De Sociale Staat van Nederland 2020 (te verschijnen in september)

ONDER EMBARGO TOT DINSDAG 30 JUNI 2020 0:01 UUR

Pagina 3 van 4

Persbericht

Noot voor de Redactie

Burgerperspectieven 2020|2, (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e)
(10)(2e) en (10)(2e), Sociaal en Cultureel Planbureau, juni 2020,
ISBN: 9789037709506
De publicatie is verkrijgbaar bij de (internet)boekhandel en gratis te downloaden
via www.scp.nl.

Meer informatie?

Neem contact op met (10)(2e) (10)(2e), (10)(2e) @scp.nl of (10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e), (10)(2e) @scp.nl).

Voor interviewaanvragen of overige mediavragen neem contact op met (10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e)@scp.nl, (10)(2e).

U ontvangt dit persbericht onder embargo en gaat akkoord met onderstaande voorwaarden:

1. Niet publiceren vóór 30 juni 2020 0:01 uur.
2. Niet voor dat tijdstip voorleggen aan of bespreken met derden.
3. Anderen niet informeren dat u over deze SCP-informatie beschikt.
4. Toepassen bronvermelding bij gebruik gegevens uit dit persbericht en rapport.

ONDER EMBARGO TOT DINSDAG 30 JUNI 2020 0:01 UUR

Pagina 4 van 4